

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Mars, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen om ändring af § 1 mom. 1, 3 och 9 i Tryckfrihets-förordningen.

Till Konstitutions-Utskottet hafva Riksdagens Kamrar öfverlemnadt Kongl. Maj:ts Proposition N:o 13 af den 18 Januari 1873, om ändring af ofvanberörde paragraf i Tryckfrihets-förordningen jemte utdrag af det nämnda dag i Stats-Rådet hållna Protokoll öfver Justitie-departements-ärenden.

Den Kongl. Propositionen förmäler, att då det af Konstitutions-Utskottet senast för Riksdagen framlagda förslag till ny tryckfrihetslag, utom öfriga förändringar af den nuvarande Tryckfrihets-förordningen, äfven borttagit alla förut der befintliga bestämmelser rörande den litterära eganderätten, och då de skäl, som härför angåfvos, syntes hafva blifvit af Riksdagen allmänt gillade och ingen röst höjde sig emot dessa bestämmelsers förflyttande till civilrättens område, har Kongl. Maj:t, med hänsyn dertill, att vissa bestämmelser i den nuvarande Tryckfrihets-förordningen lägga hinder i vägen för en af tidsförhållandena påkallad lagstiftning till den litterära eganderättens skydd, velat ifrågasätta en partiel ändring af Tryckfrihets-förordningen i nu ifrågavarande hänseende, sedan det visat sig med hvilka svårigheter antagandet af en helt ny tryckfrihetslag är förenadt. Kongl. Maj:t har dervid särskildt framhållit den omständigheten, att redan för lång tid tillbaka och än ytterligare genom förordningar af år 1866

Bih. till Riksd. Prot. 1873. 3 Saml. 3 Häft.

uti Norge och Danmark blifvit antagna stadganden, hvarigenom, under förutsättning af reciprocitet från Sveriges sida, svenska författare och förläggare skola i dessa länder vara fredade för eftertryck, samt i viss mån för öfversättning af deras arbeten, samt att ett sådant inom de tre länderna åt förlagsrätten gifvet ömsesidigt skydd, för hvilket sympatier ingalunda saknas bland arbetarne å det litterära området i Sverige, otvifvelaktigt bör kunna lifvande inverka på den litterära verksamheten, då författare deraf kunna för sina produkter påräkna ökad afsättning; men att de för nämnda ändamål nödiga lagbestämmelser af civilrättslig natur icke kunna, såsom stridande mot Tryckfrihets-förordningens nuvarande bestämmelser, utan förändring i denna antagas, hvadan det första nödiga steget till vinnande af hvad som åsyftas är, att allt som rör den litterära eganderätten varder från Tryckfrihets-förordningen afskildt. Kongl. Maj:t har därför, i närmaste anslutning till den ordställning, som af Konstitutions-Utskottet i dess förut till Riksdagen afgifna förslag till ny tryckfrihetslag blifvit i denna del begagnad, föreslagit Riksdagen att antaga den förändrade lydelse af Tryckfrihets-förordningens § 1 mom. 1, 3 och 9, hvarom i propositionen förnäles.

Konstitutions-Utskottet kan i afseende å de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringar i Tryckfrihets-förordningen endast ytterligare upprepa och betona de skäl, hvilka det vid 1871 års riksdag anført för uteslutande ur grundlag af alla bestämmelser om den litterära eganderätten. Dessa bestämmelser, som endast afse att fastställa rättsförhållandet mellan förläggare eller mellan förläggare och författare och öfversättare, hafva intet att göra med friheten att i tryck framlägga sina tankar och höra därför icke till den grundlag, som utstakar gränserna för denna medborgarliga rättighet. Då i och med den litterära verksamhetens rika utveckling detta rättsonråde dessutom blifver allt mera vidsträckt och, såsom af erfarenheten i andra länder är noggsamt ådagalagdt, kräfver ytterst detaljerade och mångtaliga lagbestämmelser, skulle Tryckfrihets-förordningen genom upptagande af dessa lagstadganden med nödvändighet komma att växa till ett omfång, som knappast kunde anses förenligt med dess karakter af en konstitutiv grundlag.

Utskottet får derföre hemställa,

att Riksdagen måtte antaga att hvila till grundlagsenlig behandling följande af Kongl. Maj:t framställda förslag till ändring i Tryckfrihets-förordningens § 1 mom. 1, 3 och 9:

Tryckfrihets-förordningen.

§ 1.

Nuvarande lydelse:

1:o Alla förut gällande Lagar, Stadganden och Föreskrifter, i afseende på Tryckfriheten eller Bokhandeln, vare härmed upphäfna, och, såsom en följd häraf, äfven alla hittills gifna särskilda Förbud emot utgifvandet af vissa Böcker, Skrifter och Handlingar; *skolande dessa ej kunna åtalas annorlunda, än denna Tryckfrihetslag bjuder.*

Under ordet Skrift, som i denna Lag nyttjas, skall förstås allt hvad, genom Tryck, under allmänhetens ögon lägges. Med Periodisk Skrift förstås en sådan, som i nummerföljd, eller på bestämda tider utgifves.

3:o *Inga Privilegier på Skrifiers utgifvande, af hvad form och beskaffenhet de vara må, skola hädanefter behövas, utan vare för hvarje Författare eller Förläggare, thy förutan, utgifningsrätten af trycket fri, andras redan erhållna uteslutande rätt dock oförkränt. Sådan uteslutande rätt må hädanefter ej förunnas på längre tid än Tjugu år. På obestämd tid, redan förunnad, gälle endast för dens lifstid, som den erhållit. Privilegier på Skrifiers utgifvande, förlänta till Allmänna Inrättningars understöd, äge ej kraft för längre tid än Tjugu år, räknade från denna dags datum. Kongl. Maj:t*

Föreslagen lydelse:

1:o Alla förut gällande lagar, stadganden och föreskrifter, i afseende på tryckfriheten eller bokhandeln, vare härmed upphäfna, och såsom en följd häraf, äfven alla hittills gifna särskilda förbud emot utgifvandet af vissa böcker, skrifter och handlingar. *Ej må någon i annan ordning eller i annat fall, än denna lag stadgar, kunna för tryckt skrifts innehåll tilltalas eller straffas.*

Under ordet skrift, som i denna lag nyttjas, skall förstås allt hvad, genom tryck, under allmänhetens ögon lägges. Med periodisk skrift förstås en sådan, som i nummerföljd, eller på bestämda tider utgifves.

3:o *Angående eganderätt till skrift gälle hvad som stadgas i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § Regeringsformen föreskrifver.*

Privilegier å skrifiers utgifvande må icke hädanefter meddelas; Konungen dock obetaget att sådana till allmänna inrättningars understöd re-

dock obetaget, att dem, hvarje gång, på högst Tjugu år förnya.

9:o Hvarje skrift vare Författarens eller hans rätts lagliga innehafvares egendom. Men så framt Författarens arfvingar eller rätts-innehafvare icke inom Tjugu år från hans död utgifnings-rättigheten begagnat, äfvensom i händelse ett sådant begagnande icke af dem inom hvar Tjugonde år förnyas, stånde hvar och en öppet att Författarens efterlemnade Skrifter af trycket utgifva. Hvilken som eljest Skrift trycker eller eftertrycker, utan Författarens eller hans rätts-innehafvares skriftliga tillstånd, miste upplagan, eller böte dess fulla värde, ägarens ensak.

Lag samma vare, om någon trycker eller eftertrycker den öfversättning af Utländsk Skrift, som annan man utarbetat, eller låter sin öfversättning för annans anses; men ej må Öfversättarens äganderätt till sitt arbete förhindra någon att en annan öfversättning af samma skrift utgifva.

Utgifvare af Dagblad och Periodiska Skrifter hafver ej brutit emot Författares äganderätt, då han i dem insända anonyma skrifter utgifver. Hvilken som å en Skrift bedrägligt titelblad eller orätt författare- eller utgifvare-namn utsätter, dömes till straffarbete från och med Sex månader till och med Två år. Diktadt namn, hvarmed ingen verklig person utmärkes, vare ej förbudet att på titelbladet utsätta, då Auctors rätta namn-sedel lemnad är. Uppsatser, hemtade ur Dagblad, anses icke så-

dan förlänta hvarje gång på högst tjugu år förnya.

9:o Utsätter någon å skrift bedrägligt titelblad eller orätt författare- eller utgifvare-namn, dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år. Diktadt namn, hvarmed ingen verklig person utmärkes, vare ej förbudet att på titelbladet utsätta, då auctors rätta namnsedel lemnad är.

som eftertryckta, då de i andra Dagblad införas, så vida det tillika uppgifves, ifrån hvilket Dagblad uppsatsen är hemtad.

Stockholm den 4 Mars 1873.

På Utskottets vägnar:

Th. Munck af Rosenschöld.

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Mars 1873, kl. 12 midd.

Konstitutions-Utskottets Utlåtande, med anledning af väckt motion om tillägg i 3 § i Tryckfrihets-förordningen.

Under förmälan, hurusom det måste leda till förvillande af rättsbegreppen, derest brott, belagda med straff, då de ske genom tal eller handskrift, kunna ostraffadt, oblygt begås, då de föröfvas genom det vida verksammare och skadligare medlet, offentligt tryck, samt att ett exempel härpå är, huruledes, oakadt det vid äfventyr af ända till 750 R:dr böter och konfiskation är förbjudet genom Kongl. Förordningen af den 21 Mars 1844 att »utbjuda eller afyttra lotter till penningars eller annan lös eller fast egendoms bortlottande inom eller utom riket», många af våra tidningar dock nästan dagligen innehålla annonser om lotterier, har Herr *N. S. von Koch* i motion N:o 12, väckt i Första Kammaren, föreslagit, att Tryckfrihets-förordningens 3 § erhåller ett nytt moment af följande lydelse:

14:o »Brott, som genom tryckt skrift begås och för hvilket ej, i denna lag, särskildt ansvar finnes utsatt, bestraffes enligt allmän lag, och skriften konfiskeras.»

Det stadgande motionären föreslagit att såsom ett särskildt moment införas i Tryckfrihets-förordningens 3 § är hemtadt från Konstitutions-